

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

Adres: 143, Bedrettin Demirel Caddesi, Kat 3-4 Lefkoşa
Telefon: 22 75 814 - 22 75 954 Fax: 22 88 907

Sayı: O.M. 1.00.000/39

6 Şubat 2001

KKTC Meclis Başkanlığına,
Lefkoşa.

38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasasının Ombudsman'ın çalışma yöntemine ilişkin 16(1) maddesi uyarınca yedinci çalışma dönemine (1 Temmuz – 31 Aralık 2000) ait ekteki raporu saygılarımla takdim ederim.

Nail ATALAY
Yüksek Yönetim Denetçisi
(Ombudsman)

Dağıtım: 1. KKTC Cumhurbaşkanlığı
2. KKTC Başbakanlığı
3. KKTC Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı

***YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)***

TEMMUZ-ARALIK 2000

VII. DÖNEM RAPORU

GİRİŞ

1997 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi yedinci çalışma dönemini tamamlamıştır. Daha önce yayınladığımız altı dönem-raporunda da bahse konu dönemler ele alınarak, dairemize yapılan kişisel başvurular ve duyumlar ile ilgili bilgiler sunulmuş, rapor konuları özetlenmiş, dairenin basınla ve diğer kuruluşlarla ilişkilerine değinilmiş, sorunlarımız ortaya konularak belirli sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Kolay anlaşılabilirliği sağlamak için ise istatistiki verilere yer verilmiştir.

Temmuz-Aralık 2000 devresini kapsayan yedinci dönem raporumuzda da benzer bir yöntem izlenerek önceki rapor bilgileriyle karşılaştırmalara başvurulacaktır.

Denetim kadromuzda Aralık 2000 itibarıyla bir başdenetçi ve bir denetçi kadrosu münhal durumdadır. İdari kadromuza ise bir adet Katip Yardımcısı dahil edilmiştir. İdari Kadromuzda kadro fazlası olarak görülen Katip Yardımcısı dışında bir değişiklik olmamıştır ve var olan kadrolarımız dört yılı aşkın bir zamandır hala açık durumdadır.

KİŞİSEL BAŞVURU VE DUYUMLAR

2000 yılının ikinci altı ayında (Temmuz-Aralık 2000) dairemize yapılan kişisel başvuru sayısı 46 olup, 2000 yılı toplam başvuru sayısı 75 olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede kuruluşumuzdan bugüne kadar olan kişisel başvuru sayısı şöyle şekillenmektedir.

1997	94
1998	44
1999	75
2000	75
Toplam	288

Temmuz-Aralık 2000 döneminde yapılan 46 başvuruda itiraza konu birimler şöyle şekillenmiştir:

Merkezi İdare	: 26	% 56.52
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 8	% 17.39
Yerel Yönetimler	: 10	% 21.74
Genel Mevzuat	: -	% 0
Diğer Konular	: -	% 0
Yetki alanımız dışındaki konular	: 2	% 4.35
Toplam	: 46	

Merkezi idareye ilişkin başvuruların %56 oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Başvuruların bakanlıklar bazında dağılımı ise şöyledir:

1. Başbakanlık	: -
2. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı	: 2
3. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	: -
4. İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı	: 3
5. Ekonomi ve Maliye Bakanlığı	: 4
6. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	: 4
7. Tarım ve Orman Bakanlığı	: -
8. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	: 2
9. Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	: 10
10. Sağlık ve Çevre Bakanlığı	: 1
11. Gençlik ve Spor Bakanlığı	: -
Toplam	: 26

Başvuruların genel değerlendirilmesi ve ön incelemeler sonucu şikayet konularının özellikle Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çerçevesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilgili şikayetler arasında özellikle Sosyal Sigorta konularındaki başvurular dikkat çekmektedir.

Kurum ve Kuruluşlarla ilgili dağılım ise şöyledir:

1. Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu (Başbakanlık)	: 1
2. Peyak Bankası	: 2
3. Kalkınma Bankası (Ekonomi ve Maliye Bakanlığı)	: 1
4. Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu (Tarım ve Orman Bakanlığı)	: 2
5. Doğu Akdeniz Üniversitesi (Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı)	: 1
6. Genel Tarım Sigortası Fonu (Tarım ve Orman Bakanlığı)	: 1
Toplam: 8	

Yerel yönetimlerle ilgili başvurularda ise dağılım şöyledir:

1. Girne Belediyesi	: 5
2. Lefkoşa Belediyesi	: 2
3. Gönyeli Belediyesi	: 1
4. Yeni Erenköy Belediyesi	: 1
5. Alayköy Belediyesi	: 1
Toplam : 10	

Yetki alanımız dışında olan başvurular ise Amerikan Elçiliği hakkındadır.

Yapılan başvurulardan 42 adedinin gerçek kişiler, 4 adedinin ise tüzel kişiler (sendikalar, odalar, dernekler, birlikler vb) tarafından yapıldığı görülmektedir. Başvuruların %91 oranındaki kısmı gerçek kişilerce yapılmıştır.

Daha önceki raporlarımızda da vurguladığımız gibi başvurular içerik açısından incelendiğinde konuların genellikle idari usulsüzlük, yetki aşımı, idari ihmal, idari işlemlerde gecikme olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen hususların idarenin hukuk devleti ilkeleri ile ne derecede uyum içinde çalışıp çalışmadığının bir göstergesi olarak algılanarak üzerinde düşünülmesi gerektiği inancındayız.

RAPORLAR

Yasamızın 16(2) maddesi gereği, Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) kovuşturma yaptığı her konuda bir rapor hazırlar ve bu raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Anılan çerçevede Temmuz-Aralık 2000 devresinde, mevcut kişisel başvurulardan 11 adedinin daha raporları tamamlanarak Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, Sayın Cumhurbaşkanına ve Sayın Başbakanına gönderilmiştir. Böylece kuruluşumuzdan bu yana yayımlanan rapor sayısı 81'e ulaşmıştır. Bir adet raporumuz ise alınan duyum neticesi yazılmıştır.

Yasamızın 15(2) ve (3) maddesi, dairemize yapılan başvuru ve duyumları dikkate alırken, sözkonusu işlem ve eylemler konusunda dava açılıp açılmadığını incelenmesi ve eğer böyle bir durum varsa şikayet sahibine konunun bildirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bahse konu dönem zarfında bu çerçevede iki başvuru sahibine böyle bir yanıt gönderilmiştir.

9 başvuru sahibine ise dairemizin girişimleri sonucu konuları hakkında bilgi verilerek dosyaları kapatılmıştır.

Kişisel başvurulardan 24 adedinin soruşturmaları halen dairemiz denetçilerince sürdürülmektedir. 15 adet başvuru ise incelemeye başlanmamıştır.

Bu çerçevede toplam 288 adet kişisel başvurudan:

Raporu tamamlananlar	: 81
Yetki alanımız dışında olanlar	: 25
Havale edilenler	: 8
Şikayeti geri çekilenler	: 25
Şikayet konuları hakkında girişim yapıp başvurana bilgi verilip dosyası kapatılanlar	: 43
15(2) ve (3) madde kapsamında olanlar	: 19
İdare hakkında ciddi bir şikayet içermediğinden işleme konmayanlar	: 48
Halen incelemesi sürdürülenler	: 24
İncelenmeye başlamayanlar	: 15
Toplam	:288

Sonuç olarak mevcut kişisel başvurulardan %95'i çeşitli düzeyde işlem görmüştür. Dairemiz ayrıca bu dönem içerisinde sözlü olarak başvuruda

bulunan 70 vatandaşımıza bir tür danışmanlık hizmeti vermiştir. Yazılı olarak müracaat yapmayan bu vatandaşlarımıza konuları hakkında pratik ve yasal bilgiler verilmiştir.

Temmuz - Aralık 2000 döneminde tamamlanan 12 raporun ilgili olduğu birimler ise şöyledir:

Merkezi İdare	: 9
Yerel Yönetimler	: 3
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: -
Toplam:	<u>12</u>

Böylece kuruluşumuzdan bugüne kadar tamamlanmış 81 raporun ilgili olduğu birimler şöyledir:

Merkezi İdare	: 49
Yerel Yönetimler	: 20
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 8
Genel Mevzuat	: <u>4</u>
Toplam:	81

Yayınlanan raporlardan 8'inde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı ve kusurlu olduğu, 4'ünde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdarenin çeşitli düzeylerde sorumluluğu bulunan 8 rapor konusundan 3'ünde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Bahse konu birimler Girne Kaymakamlığı, Pınarbaşı Köy Muhtarlığı ve Girne Belediyesidir.

Genel itibarıyla 81 raporumuzdan 56'sında idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı, 25'inde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. Yerinde bulunan 56 raporun 29'unda idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Buna göre idarenin uyarılarımızı dikkate alması sonucu %52 oranında bir performans sağlanmıştır.

Yayınlanan raporlarımızda başvuru sahibi kişilerin 11 adedi gerçek kişiler ve 1 adedi ise tüzel kişidir.

Temmuz- Aralık 2000 devresine ait 12 raporun konusu özetle şu hususları içermektedir.

1. 3 Temmuz 2000 tarih ve B.5.10.000/1023 sayılı raporumuz.

Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi Teknik Öğretim Görevlisi Sayın Ömer Akkanat dairemize başvurarak teknik öğretim görevlilerinin öğretmen tanımı içine girdiği, hazırlık ödeneği, eğitsel kol faaliyetleri ve atölye hazırlığı gibi haklardan yararlandıkları fakat %20 oranındaki atölye tahsisatından yararlanmadıklarından şikayetçi olmuştur.

Dairemizin incelemesi sonucu Genel Orta Eğitim ve Mesleki Teknik Öğretime bağlı okullarda görev yapan Teknik Öğretim Görevlilerinin (Öğretici Usta) değiştirilmiş şekliyle 25/1985 sayılı Öğretmenler Yasası uyarınca öğretmen tanımı kapsamında olmakla birlikte, atamalarında aranan özel nitelikler ve görevlerindeki farklılıklar nedeniyle diğer öğretmenlerden farklı bir konumda oldukları ve bu açıdan branş ve atölye tahsisatı almasının yasal yönden mümkün olmadığı görüşüne varılmıştır.

Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiş olup, teknik öğretim görevlilerinin tahsisattan yararlanmaları için yasal düzenleme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

2. 24 Temmuz 2000 tarih ve B.7.12.000/1045 sayılı raporumuz.

Sayın Alpay Ertaç dairemize yaptığı kişisel başvuruda Karaoğlanoğlu'daki Özgürlük Milli Parkı içerisinde yer alan arazilerin bir kısmının, yasal olmayan bir şekilde özel şahıslara verildiğini iddia ederek, konunun incelenmesini talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu şikayet yerinde bulunmuş ve Bakanlar Kurulu Kararı ile 289 dönüm 2 evlek 300 ayak kare olarak ilan edilen Özgürlük Milli Parkının, 1983 yılından sonra alınan Bakanlar Kurulu Kararları sonucunda 27 dönüm 1200 ayak kare azaldığı tesbit edilmiştir. Özgürlük Milli Parkının sınırlarının kesin olarak belirlenmesi için çalışma yapılmadığından ve belirsizliklerden dolayı İskan ve Rehabilitasyon Dairesinin Bakanlar Kurulu Kararındaki "kısmen" kelimesinden yararlanılarak bu dağıtımları yaptığı belirlenmiştir. Bu parsellerin dağıtılmasının Anayasa'nın 159. maddesine aykırı olduğu vurgulanarak, yeşil alanın küçültülmesine fırsat verilmemesi gereği üzerinde durulmuştur.

3. 13 Eylül 2000 tarih ve B.3.10.102/1074 sayılı raporumuz

Sayın Mustafa Gazovalı, Malatya Köyü Muhtarlığı adına dairemize yapmış olduğu kişisel başvuruda Malatya Köyü ve İncesu Köyü sakinlerinin bölgelerinde kaçak olarak yapılan ağılların yıktırılması, uygun olmayan yerlere ağıl izni verilmemesi ve Girne Kaymakamlığı tarafından Sayın Reşat Karabetça'ya verilen ağıl izninin iptal edilmesi ve bu yerlerden yayılan kokulardan rahatsız olduklarını belirterek konunun çözümüne yardımcı olmamız talebinde bulunmuştur.

Dairemizin incelemesi sonucu Girne Kaymakamlığı tarafından Sayın Reşat Karabetça'ya ait ağılın ruhsatlandırılması işlemleri sırasında görüşlerine başvurulmuş dairelerin yanı sıra 21/1997 sayılı Çevre Yasasının 14. maddesi çerçevesinde Çevre Koruma Dairesinin görüşünün de alınmasının zorunlu olduğu tesbit edilmiştir.

Girne Kaymakamlığı tarafından ruhsatlandırılan ağıl projesi inşaatına başlanmamış olması ve 21/1997 sayılı Çevre Yasası ve tüzükleri ışığında konunun yeniden değerlendirilmesi sonucu, Girne Kaymakamlığı gerekli önlemleri alarak inşaat izninin uzatılmamasına karar vermiştir.

4. 13 Eylül 2000 tarih ve B.3.00.100/1075 sayılı raporumuz

Meriç köyünde ikamet eden Sayın Ömer Tolga Beyoğlu, kişisel başvurusunda Lefkoşa Kaymakamlığı İcar Komisyonu tarafından kendisine konut amaçlı olarak icar edilen arsanın yine Lefkoşa Kaymakamlığı tarafından iptal edildiğinden şikayet etmiştir. İptal edilen arsa yerine kendisine başka bir arsa verildiğini de belirtilen Sayın Beyoğlu mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu bahsekonu arsanın başka bir arsaya tecavüz etmesinin sözkonusu olduğu ve icarcı tarafından icar sözleşmesi hükümlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle, icar sözleşmesinin Lefkoşa Kaymakamlığı tarafından tek taraflı olarak iptal edildiği tesbit edilmiştir. Sayın Beyoğlu'na "mağduriyetini" gidermek için aynı bölge içinde teklif edilen arsanın ise ilgili tarafından kabul görmediği anlaşılmıştır.

Anılan işlemlerin 53/1989 sayılı Hali Araziler (İcarlama ve Yönetim) Usul ve Esasları Tüzüğüne uygun olarak yapıldığı görüşüne varılmıştır. Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiştir.

5. 25 Eylül 2000 tarih ve O.M.1.00.000/1094 sayılı raporumuz

Pınarbaşı köyünde ikamet eden Sayın Didem Abdülaziz köy halkının imzalarını da içeren başvurusunda, Pınarbaşı köyünde köy içinde bulunan ağılların varlığından, gübrelerin atıl kalmasından doğan çevre kirliliğinden ve köyde belediye olmadığından dolayı çöplerin toplanamadığından şikayetle, bu sorunların çözümü konusunda dairemizden yardım talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi ve teşviki ve köy muhtarının girişimleri sonucu Pınarbaşı köyündeki çöp sorunu Gönyeli Belediyesinin haftada bir çöpleri toplama kararı alması ve bunu uygulamaya koymasıyla çözülmüştür. Ağıllar sorununun çözülmesi için de Girne Kaymakamlığı tarafından bir girişim başlatılarak, köy dışında bu amaca yönelik hali arazi saptanmıştır. Bu arazinin Hali Arazi İcar Takdir Komisyonunda onaylanıp Bakanlar Kuruluna sunulması gerekmektedir. Girne Kaymakamlığına konuyu titizlikle takip edip ivedilikle çözmesi yönünde tavsiyede bulunulmuştur. İdarenin bu konuda gerekli önlemleri almaya çalıştığı gözlenmiştir.

6. 10 Ekim 2000 tarih ve B.7.12.000/1126 sayılı raporumuz

Güzelyurt'ta ikamet eden şehit eşi Sayın Tülin Sağlam kişisel başvurusunda evinin yanında beş yıldır tuttuğu tarlanın kendisinin Londra'da olduğu bir sırada pakete konularak yan komşusuna verildiğini, evinin avlusu olan ve oğlu Sayın Şükrü Sağlam'a ait tarlanın başkasına verilmesiyle kendisine hiç yer kalmadığını belirterek konunun tarafımızdan araştırılmasını istemiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz, Sayın Sağlam'ın eşdeğer puanlarını kullandığından, elinde mal değer belgesi bulunmadığı bu nedenle de 19. Kaynak Paketine müracaat edemediğini tesbit etmiştir. Bu bağlamda Sayın Tülin Sağlam ve oğlu Sayın Şükrü Sağlam'ın anılan parselde hak sahibi olmadıkları ve iskan işleriyle ilgili bakanlığın İTEM Yasası kurallarına uygun işlem yaptığı belirlenmiştir. Bu başvuruda da idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı görülmektedir.

7. 18 Ekim 2000 tarih ve B.10.00.000/1141 sayılı raporumuz

Dr. Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastahanesinde görevli daimi işçi Sayın Ramadan Kuzdan kişisel başvurusunda Sanatkar ve Teknisyen Hizmetleri Sınıfından Yöneticilik Hizmetleri Sınıfına (Formen) yapılan terfiler konusunda şikayette bulunarak Karma İşçi Komitesi tarafından yapılan terfilerin Toplu İş Sözleşmesine uygun olmadığı ve terfilerde adil davranılmadığını iddia etmiştir.

Dairemizin yaptığı araştırma sonucu KKTC ile Kamu İş arasında imzalanan Toplu İş Sözleşmesine göre, devlet işçilerinin terfilerinin, ilgili dairelerin Daire Çalışma Komitelerince yapılan öneriler ve bakanın tasvibi doğrultusunda Karma İşçi Komitesinde müzakere edilerek onay mercii olan Ekonomi ve Maliye Bakanlığına sunulduğu belirlenmiştir.

Araştırmada, Sağlık ve Çevre Bakanlığı bünyesinde görev yapan işçilerin 2000 yılı terfilerinin çalışma aşamasında olduğu ve önerilecek işçi terfi listelerinin Çalışma Komitesince henüz hazırlanmadığı öğrenilmiştir. Başvuru sahibinin terfi ettirilme talebinin değerlendirilmesi ve önerilecek listeye isminin konulup konulmamasının ise Bakanlığın takdir ve yetkisinde olduğu belirlenmiştir. İdare bu başvuruda yasal çerçevede işlem yapmıştır.

8. 23 Ekim 2000 tarih ve B.E. 7.00.000/1151 sayılı raporumuz

Çatalköy Koruma ve Geliştirme Komitesi adına Sayın Mehmet Yılmaz ve Sayın Yılmaz Alagür dairemize başvurarak Çatalköy Belediye Başkanının köy içerisine baz istasyonu kurulmasına izin verdiği, baz istasyonu konusunda belediye meclis kararı bulunmadığı, Belediye Meclisi toplantılarına vatandaşların izleyici olarak katılmasına izin verilmediği ve Çatalköy Belediyesinin yasa dışı ve keyfi davrandığından şikayet ederek, baz istasyonlarının köy dışına çıkarılmaları için dairemizden yardım talebinde bulunmuşlardır.

Konuyu inceleyen dairemiz şikayeti yerinde bulmuş, Çatalköy Belediye Meclisinin mülkiyetinde olmayan mallar için aldığı keyfi bir kararla bu parselleri ilgili şirketlere kiralama yoluna gittiği, kurulan baz istasyonları konusundaki uygulamalarında gerekli ciddiyet ve özeni göstermediği ve Belediye Meclisi Çalışma Usulü Tüzüğüne aykırı hareketlerde bulunduğunu tesbit ederek hukuk devleti ilkelerine uymayan davranış biçimleri sergilediğini vurgulamıştır.

Ayrıca konunun yeni olduğu ve ileride yaratabileceği tehlikelere de dikkat çeken dairemiz, özellikle yeni yayınlardan olan Steward Raporundaki bulguların dikkatle incelenerek, soruna gerekli titizliğin gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

9. 23 Ekim 2000 tarih ve B.7.11.000/1053 sayılı raporumuz

Sayın Ömer Fidan kişisel başvurusunda Sosyal Sigortalar Dairesi Gazimağusa Bölge Amirliğine kendisine yaşlılık aylığı bağlanması için müracaat ettiğini, fakat dairenin kendisine aylık bağlanamayacağını bildirdiğini ifade ederek, konunun dairemiz tarafından da araştırılmasını talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu Sayın Ömer Fidan'ın durumunun da daha önce Sosyal Sigortalar Dairesi hakkında yazılan benzer raporlarda da belirtildiği gibi geriye dönük işyeri ve sigortalı tescil işlemlerinden kaynaklandığı tesbit edilmiştir. Şikayet yerinde bulunmuş ve Sayın Ömer Fidan'a yaşlılık aylığı müracaatında bulunduğu tarihi takip eden aybaşından itibaren yaşlılık aylığı bağlanması gerektiği görüşüne varılmıştır. Ayrıca sorunlara neden olduğundan dolayı Sosyal Sigortalar Dairesinin eksik mevzuatın tamamlaması ve ilgili yasada gerekli görülen değişiklikleri yapması için çalışma başlatması önerilmiştir.

10. 25 Ekim 2000 tarih ve B.7.12.000/1161 sayılı raporumuz

Sayın Mustafa Mercan'ın Alsancak'ta bulunan konutu ile komşusu Sayın Mazhar Menak'a ait ev arasında yapılan hudut tesbitinde komşusu lehine davranıldığı ve yapılan yol düzenlemesi ile evinin önünde kendine ait olan avlunun yola alındığı şeklindeki duyumu değerlendiren dairemiz bu konuda rapor hazırlamıştır.

Yapılan incelemede Tapu ve Kadastro Dairesinin Sayın Mustafa Mercan ile Sayın Mazhar Menak'a ait parsel arasındaki hududu iki kez tesbit ettiği belirlenmiştir. Tapu ve Kadastro Dairesi hudut tesbiti yaparken, 1974 yılından önce ilgili parsellerden yola bırakılan kısmı tesbit etmiş ve ölçümleri planlara işlemiştir. Yapılan işlemlerin 44/1988 sayılı Tapu ve Kadastro Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasasının verdiği yetkiye dayanarak yapılmış olduğu ve güven duyulması gerektiği vurgulanmıştır.

Öte yandan araştırmalarımız sırasında İşkan ve Rehabilitasyon Dairesinde Sayın Mustafa Mercan ve eşine ait dosyaların kaybolduğu belirlenmiştir. Raporumuzda İşkan ve Rehabilitasyon Dairesi arşiv sisteminin yeniden gözden geçirilip bulunan aksaklıkların giderilmesi ve yeniden yapılandırılması yolunda öneride bulunulmuş ve dosyanın kaybolmasının ciddi bir ihmal olduğu belirtilmiştir.

11. 25 Ekim 2000 tarih ve B.6.13.000/1162 sayılı raporumuz

Lefkoşa'da ikamet eden ve Elektrik Kurumunda görev yapan Sayın Olgun Dayıoğlu kişisel başvurusunda, Lefke'de kirada bulunan evine ait telefon hattının sökülmesi için Güzelyurt Telekomünikasyon Dairesine talepte bulunduğunu ancak telefon borcu olduğu gerekçesiyle ilgili daire tarafından talebinin reddedildiğini, telefon hattının zamanında sökölüp iptal edilmediği için kendisinden talep edilen telefon kirasını da Lefkoşa Vergi Dairesi itirazlı olarak ödemek zorunda bıraktığını belirterek, konunun tarafımızdan da araştırılmasını talep etmiştir. Sayın Dayıoğlu telefon kirasının haksız yere alındığı için kendisine iade edilmesini de istemiştir.

Yapılan inceleme sonucu Telekomünikasyon Dairesinin yasal dayanağı olmayan bir uygulama ile borcu bulunan bir telefona talep edilen sökölme işleminin yapılamayacağı gerekçesiyle, zamanında sökölüp iptal etmemekle konuyu ihmal ettiği görüşüne varılmıştır. Ayrıca Daire Sayın Dayıoğlu'nun kamu alacağı olan telefon borcunun tahsilatını da geciktirmiştir.

Telekomünikasyon Dairesinin ilgili yasa ve tüzük kurallarını uygulaması ve gecikmelere sebebiyet vermemesi gereği vurgulanmıştır.

12. 13 Kasım 2000 tarih ve B.E.13.00.000/1189 sayılı raporumuz

Sayın Erdoğan Özikiz, Sayın Ferit Edęü ve Sayın Kubilay Beliğ dairemize yaptıkları başvuruda Zeytinlik ve atış poligonu arasında uzanan Karaman (Karmi) yolu üzerindeki bölgeye yoğun olarak çöp döküldüğünden Şikayet etmişlerdir. Sorunun giderilmesi için yıllardır Girne Belediyesinden önlem almasını talep ettikleri ancak bugüne kadar kalıcı bir çözüm üretilmediğini belirtmişlerdir.

Konuyu inceleyen dairemiz, duyarsız bazı kişiler tarafından anılan bölgeye çöp döküldüğünü, fakat Girne Belediyesinin bölgenin temizliği

konusunda duyarsız kalmadığını tesbit etmiştir. Girne Belediyesinin bölgenin temizliği konusu ile sürekli ilgilendiği ve o bölgeyi temizlettirdiği anlaşılmıştır.

Raporumuzda Girne ilçesinde turizm ve eğitim ağırlıklı böyle önemli bir bölgenin kirletilmemesi için Belediye, Çevre Koruma Dairesi ve tüm vatandaşların duyarlı olması gereği vurgulanmıştır. Bu konuda ilgili birimlerin gerekli önlemleri aldığı görülmektedir.

BASIN VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dairemiz gerek yerel düzeydeki gerekse de uluslararası düzeydeki çalışmalarına Temmuz – Aralık 2000 döneminde de devam etmiştir.

Hukuk, kamu yönetimi ve özellikle insan hakları konularında eğitime önem veren dairemizin bu çerçevede gayretleri olmuştur.

Uluslararası ilişkilerimizin önemli bir boyutunu oluşturan Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (I.O.I) ile ilişkilerimiz yoğun bir düzeyde devam etmektedir. Güney Afrika'nın Durban kentinde 28 Ekim – 2 Kasım 2000 tarihleri arasında gerçekleştirilen VII. Uluslararası Ombudsman Enstitüsü Konferansına “*voting member*” olarak katılan Ombudsman Nail Atalay hem karar alma mekanizmalarının oluşumunda olumlu katkılarda bulunmuş, hem de çeşitli ülke delegasyonları ile yararlı temaslarda bulunmuştur.

Ombudsman Nail Atalay Ankara'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi Meclis Başkan Vekili Sayın Vecdi Gönül'ün Başkanlığında, Adalet Bakanı Sayın Hikmet Türk, Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı ve 30 basın temsilcisinin katılımı ile “KKTC'de Ombudsman ve Türkiye'de Uygulanabilirliği” konusunda bir açık oturuma katılmış ve ayrıca TRT, ATV, SHOW TV, TGRT ve radyolarda özel röportajlar yapmıştır.

KKTC'de ise Ombudsman Nail Atalay, çeşitli yerel radyo ve televizyon programlarına katılarak Ombudsman Dairesinin işlevleri, raporlarımız ve genel konularda konuşmalar yapmıştır.

Buna ek olarak Başdenetçimiz Sayın Çiğdem Akyıl, Fulbright/CASP tarafından toplumumuza önerilen kısa dönemli burslara katılmaya hak kazanmıştır. Amerika Birleşik Devletlerinde 2001 yılında yer alacak olan kısa dönemli eğitimin konusu “İnsan Haklarının Korunması”dır.

Dairemizin yerel basından gördüğü ilgi ise tatminkar düzeydedir. Raporlarımızın ve açıklamalarımızın büyük çoğunluğu yazılı ve görsel basında yer alarak yayınlanmaktadır. Temmuz - Aralık 2000 devresi içinde yazılı basında dairemizi ilgilendiren 71 adet haber yayınlanmıştır. Bunlardan 13 adedi ise köşe yazısı halindedir. Ayrıca Cumhuriyet gazetesinde Sayın Leyla Tavşanoğlu tarafından Ombudsman Nail Atalay'la gerçekleştirilen detaylı bir röportaj yayımlanmıştır.

SORUNLAR VE SONUÇLAR

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin sorunlarına daha önceki raporlarımızda da değinilmişti. Bugüne kadar geçen süre içerisinde ne yazık ki sorunlarımız konusunda herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu sorunlara kısaca tekrar değinmekte yarar olduğu görüşündeyiz.

Dairemiz tarafından istenen görüş, görüş-savunma veya savunmaların zaman açısından dairemize ulaştırılması bakımından 38/1996 sayılı yasamızda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma ve denetimlerimiz sırasında gereksiz gecikmeler ortaya çıkmakta ve iş akışımızı engellemektedir. İstenen bilgi ve belgelerin geciktirilmeden dairemize verilmesi için Yasamızda asgari ve azami sürelerin belirlenmesi veya süre dolduktan sonra raporun yayınlanması gerektiği görüşündeyiz.

Dairemize ulaştırılan bazı şikayet konuları çok eski bir geçmişe dayanmakta konular güncelliğini yitirmekte, çoğu kez başvuranın herhangi bir meşru menfaati kalmamakta ve soruşturmanın neticeye varması pratik olarak imkansızlaşmaktadır. Öte yandan birçok başvuruda da kişilerin idari işlem veya eylem devam ettiği hallerde bile başvuruda buldukları ve sonucu beklemeyerek şikayet ettikleri görülmektedir. Bu tür başvurular dairemizce girişim yapıp ilerleme kaydedilmesine rağmen çoğu kez başvuru sahiplerince geri çekilmekte ve boşuna zaman israfına neden olmaktadır. Bu tür başvuruların ayıklanabilmesine olanak tanımak açısından, başvuru konularının geriye dönük olarak belli bir süre ile sınırlandırılması ve idari işlem veya eylem gerçekleşip bütün itiraz yolları tükendikten sonra dairemize başvuru yapılması konusunda yasal düzenlemeye gidilmesi gerektiği inancındayız.

Bir başka sorun olarak ise dairemizin yayınladığı raporların akıbeti konusu gündeme gelmektedir. Bilindiği gibi dairemiz diğer çağdaş benzerlerinde olduğu gibi herhangi bir yaptırım gücü ile donatılmış değildir. Raporlarımız Yasamızın 16(2) maddesi gereği Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Başbakan'a da gönderilir. Ayrıca raporlarımız basına açıktır. Ancak Cumhuriyet Meclisinin bilgisine sunulan raporlara ne tür bir işlem yapılacağı belli değildir. KKTC Meclisinin de denetim görevi yapabilmesi ve baskı unsuru olabilmesi için raporlarımızın ilgili komitelerde ve/veya genel kurulda görüşülmesi gerektiği inancındayız. Aksi takdirde raporlarımızda belirtilen hususlarda sonuç alıcı işlem yapma yetkisi idarenin takdirine bırakılacak ve raporlardan özlenen verim

alınamayacaktır. Bu konuda Yüce Meclisimizde diğer batılı ülkelerdeki örneklerde olduğu gibi bir “Kamu Yönetimi Komitesi”nin kurulması ve bu çerçevede işlem görüp, denetim organlarının belirlediği görüşler doğrultusunda idareyi uyarması düşünülebilecek bir yöntem olarak görülmektedir.

Dairemizin kadro sorunlarının çözümlenmesi de önemli bir husustur. Dairemizde mevcut idari kadro çok yetersizdir ve çoğu görevler münhaldir. Ayrıca hukuki meselelerle uğraşan bir daire olarak kadromuzda bir hukukçunun olması gerektiği inancındayız. Anayasal idari denetim organı durumundaki daire kadromuzun anayasal mali denetim organı olan Sayıştay kadrosu ile arasındaki dengesizliğin giderilerek eşit düzeye getirilmesi ve yeknesaklık sağlanması gerektiği inancındayız.

Yukarıda belirtilen hususlardan dolayı bir yasa değişikliği yapılması kaçınılmaz görünmektedir ve bu yasa değişikliği çalışmalarına dairemiz düzeyinde başlanmış bulunmaktadır.

Temmuz – Aralık 2000 dönemi ve daha önceki dönem çalışmalarımız birlikte değerlendirildiğinde bazı sonuçların ortaya çıktığı gözlenmektedir. Genel olarak idarenin duyarsız davrandığı bu noktalarda dikkati çekmek gerekmektedir.

1) Son dönem raporlarımızda dikkat çekici bir şekilde çevreye olan duyarlılıkla ilgili şikayet ve başvuruların, yoğunlaştığı görülmektedir. Gerek Pınarbaşı köyündeki çöp ve ağullar sorunu, gerekse Karaman (Karmi) yoluna çöp ve moloz dökülmesi ve benzer şekilde Çatalköy’de kurulan baz istasyonlarına gösterilen tepkiler ile Karaoğlanoğlu’daki Özgürlük Milli Parkının arazisinin azaltılmasına karşı çıkılması bunun somut göstergeleridir. Bu konulardaki başvurularda dikkat çeken bir başka özellik ise genelde birden fazla kişinin (grup,dernek vs) başvuru yaptığıdır. Ülkemizde çevre bilincinin geliştiği ve duyarlılığın arttığı bir ortamda gerek Çevre Koruma Dairesi ve gerekse de yerel yönetimler ile İçişleri ve Köyişleri Bakanlığına önemli görevler düştüğü inancındayız.

Temel insan haklarından olan ve KKTC Anayasa’sının da 40. maddesinde düzenlenen “Çevre Hakkı” herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu belirlerken, devlete ve tüzel kişilere de görevler yüklemektedir. Bu anlamda yapılması gereken en önemli işin, varolan yasal boşlukların bir an evvel doldurularak çağdaş bir mevzuata ulaşılması ve gerekli birimlerin koordineli ve etkin bir şekilde çevre korunmasına çalışmaları olduğu görüşündeyiz.

2) Sosyal Sigortalar Dairesi ile ilgili şikayetler görüleceği üzere bu dönemde de devam etmiştir ve dairemize yapılan başvurular da her geçen gün artmaktadır. Daha önceki raporlarımızda belirttiğimiz tesbitlerimizin hala daha geçerli olduğuna inanmaktayız. Sorunun kaynağı geriye dönük işyeri ve sigortalı tescil işlemleridir. Birçok sigortalı primlerini ödedikleri halde, yaşlılık aylığı bağlanması aşamasında primlerinin iptal edilmesiyle karşılaşmaktadırlar. Sorunun değiştirilmiş şekliyle 16/1976 sayılı Sosyal Sigortalar Yasasının 8 ve 10. maddelerinden ve Sosyal Sigortalar Dairesinin yapması gereken tüzüklerin eksikliğinden kaynaklandığı görüşündeyiz. Anayasa koruması altında olan kişilerin sosyal güvenlik hakkıyla ilgili bu konuların gerekli duyarlılık gösterilerek en erken bir zamanda çözümlenmesi gerektiği inancındayız.